

**GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN**

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

VLAAMSE OVERHEID

[C – 2017/11043]

3 FEBRUARI 2017. — Decreet houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, met het oog op de organisatie van het externe toezicht en de externe klachtenregeling bij voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren (1)

Het VLAAMS PARLEMENT heeft aangenomen en Wij, REGERING, bekrachtigen hetgeen volgt:

Decreet houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, met het oog op de organisatie van het externe toezicht en de externe klachtenregeling bij voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren

HOOFDSTUK 1. — *Algemene bepaling*

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

HOOFDSTUK 2. — *Wijzigingen van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris*

Art. 2. Het opschrift van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris wordt als volgt gewijzigd:

“Decreet houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren”.

Art. 3. In hetzelfde decreet worden de artikelen 1 en 2 gevat onder een hoofdstukindeling, die luidt als volgt:

“HOOFDSTUK 1. — *Algemene bepalingen*”.

Art. 4. In hetzelfde decreet wordt aan artikel 2 een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“6° de voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren:

a) de gemeenschapsinstellingen als bedoeld in artikel 47 van het decreet van 7 maart 2008 inzake bijzondere jeugdbijstand;

b) de volgende afdelingen van organisaties voor de bijzondere jeugdzorg als bedoeld in artikel 1, 4°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 1994 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand:

i. Proeftuin De Overstap als afdeling van vzw Vereniging voor Jeugdbijstand Wingerdbloei;

ii. De Switch als afdeling van De Wissel;

iii. Proeftuin JEZ11 als afdeling van de Vereniging Ons Tehuis voor Zuid-West-Vlaanderen;

c) het Centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd als bedoeld in artikel 2 van de wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd;

d) de Vlaamse detentiecentra als bedoeld in artikel 2, 22°, van het decreet van 7 maart 2008 inzake bijzondere jeugdbijstand.”.

Art. 5. In hetzelfde decreet worden de artikelen 3 tot en met 15 gevat onder een hoofdstukindeling, die luidt als volgt: “HOOFDSTUK 2. — Het Kinderrechtencommissariaat”.

Art. 6. In hetzelfde decreet wordt een hoofdstuk 3, dat bestaat uit de artikelen 16 tot en met 26, ingevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK 3. — Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren

Art. 16. Bij het Kinderrechtencommissariaat wordt een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren ingesteld, hierna Commissie van toezicht genoemd.

Art. 17. § 1. De Commissie van toezicht heeft de volgende opdrachten die ze in volle onafhankelijkheid uitvoert:

1° toezien op de bejegening in ruime zin van kinderen en jongeren in voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren waaronder de eerbiediging van de rechten zoals bedoeld in onder meer het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen in New York op 20 november 1989, en het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp;

2° kennismaken van grieven over de bejegening van een of meer kinderen of jongeren in voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren;

3° bemiddelen wanneer de grieven als bedoeld in punt 2° vatbaar zijn voor bemiddeling en geen omstandig onderzoek behelzen;

4° personen toeleiden naar het Kinderrechtencommissariaat om hun klachtrecht uit te oefenen;

5° rapporteren over het toezicht, de grieven, de bemiddeling en de toeleiding als bedoeld in punt 1°, 2°, 3° en 4°;

6° aanbevelingen formuleren met het oog op een verbetering van de bejegening van kinderen en jongeren in voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren;

7° jaarlijks verslag uitbrengen aan het Vlaams Parlement over de uitgevoerde opdrachten.

§ 2. Het toezicht als bedoeld in paragraaf 1, 1°, wordt ter plaatse uitgeoefend door een persoon die de voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren minstens maandelijks onaangekondigd bezoekt, hierna maandcommissaris te noemen.

§ 3. Een grief kan mondeling, schriftelijk of digitaal geuit worden ten aanzien van de maandcommissaris. Een voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren stelt een vlot bereikbare en gesloten bus ter beschikking van de kinderen en jongeren die geopend wordt door de maandcommissaris.

§ 4. De bemiddeling bij een grief als bedoeld in paragraaf 1, 3°, gebeurt door middel van bemiddeling door de maandcommissaris die het toezicht als bedoeld in paragraaf 2 uitoefent.

De maandcommissaris schort de bemiddeling op wanneer omtrent die grief een beroep bij een rechtbank aanhangig is.

§ 5. De toeleiding als bedoeld in paragraaf 1, 4°, houdt in dat de maandcommissaris de persoon die de grief heeft geuit wijst op de mogelijkheid van een klachtenonderzoek als bedoeld in artikel 6, 2°:

1° wanneer de grief niet vatbaar is voor bemiddeling door de maandcommissaris;

2° wanneer de bemiddeling niet mogelijk is zonder omstandig onderzoek;

3° wanneer de bemiddeling geen passend gevolg kent voor de betrokken kinderen of jongeren.

De maandcommissaris geeft, op verzoek van de persoon die de grief heeft geuit, de klacht als bedoeld in het voorgaande lid door aan het Kinderrechtencommissariaat.

§ 6. De rapportage als bedoeld in paragraaf 1, 5°, gebeurt als volgt:

1° de maandcommissaris brengt maandelijks verslag uit bij de Commissie van toezicht over het toezicht, de grieven, de bemiddeling en de toeleiding als bedoeld in paragraaf 1, 1°, 2°, 3° en 4°.

Het verslag wordt gevalideerd als rapport door de Commissie van toezicht nadat zij heeft vastgesteld dat het verslag geen namen van natuurlijke personen bevat en het verslag voldoet aan de inhoudelijke en vormelijke criteria die de Commissie van toezicht hanteert.

De maandcommissarissen communiceren niet individueel met derden;

2° de Commissie van toezicht bezorgt een rapport als bedoeld in punt 1° aan:

a) de betrokken voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren;

b) het Kinderrechtencommissariaat;

c) de Zorginspectie van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, als bedoeld in artikel 3, § 2, derde lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 betreffende het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, betreffende de inwerkingtreding van regelgeving tot oprichting van agentschappen in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en betreffende de wijziging van regelgeving met betrekking tot dat beleidsdomein;

3° de maandcommissaris zorgt voor een actieve terugkoppeling van de rapporten naar de betrokken kinderen en jongeren in de voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren.

§ 7. De aanbevelingen als bedoeld in paragraaf 1, 6°, kunnen deel uitmaken van het rapport als bedoeld in paragraaf 6, 1°, tweede lid. De Commissie van toezicht kan die aanbevelingen ook bezorgen aan andere instanties als bedoeld in paragraaf 6, 2°.

De maandcommissaris gaat na of, in welke mate en hoe een betrokken voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren gevolg geeft aan de aanbevelingen die tot haar gericht zijn. De maandcommissaris geeft dat weer in zijn maandelijks verslag als bedoeld paragraaf 6, 1°, eerste lid.

De Commissie van toezicht kan aanbevelingen doen bij het Vlaams Parlement om de definitie van voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren als bedoeld in artikel 2, 6°, te verruimen.

§ 8. De jaarlijkse verslaggeving aan het Vlaams Parlement bevat minstens een synthese van de rapporten als bedoeld in paragraaf 6, 1°, tweede lid, en de aanbevelingen als bedoeld in paragraaf 7.

Art. 18. De Commissie van toezicht legt elk jaar een kalender van haar zittingen vast.

De Commissie van toezicht kan beslissen om verscheidene maandcommissarissen af te vaardigen naar een voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren.

Art. 19. Een maandcommissaris is vlot aanspreekbaar en zoekt de dialoog op met onder andere de kinderen en jongeren in de voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren.

Bij elk contact met een kind of een jongere identificeert een maandcommissaris zich en verduidelijkt hij, voor zover hij dit nuttig of noodzakelijk acht, zijn opdrachten.

Een maandcommissaris beschikt voor de duur van zijn aanwezigheid over een geschikte neutrale ruimte in de voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren.

Een maandcommissaris heeft het recht zonder controle een briefwisseling te voeren met de kinderen en jongeren in een voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren.

Art. 20. Behalve in de gevallen vermeld in het tweede, derde en vierde lid en voor zover dat noodzakelijk is voor de uitoefening van de opdrachten als bedoeld in artikel 17, § 1, 1°, 2°, 3° en 4°, heeft een maandcommissaris het recht om bij dag en bij nacht, zonder voorafgaande waarschuwing, elke plaats in een voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren vrij te betreden.

Een maandcommissaris heeft tussen 6 uur en 22 uur toegang tot de gemeenschappelijke ruimtes die bewoond worden door de kinderen en jongeren van een voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren en tot de door de verantwoordelijken en het personeel bewoonde ruimtes van deze voorziening die gebruikt worden voor jeugdhulpverlening.

Een maandcommissaris heeft tussen 6 uur en 22 uur toegang tot de private ruimtes die bewoond worden door een kind of jongere in een voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren in een van de volgende gevallen:

1° het kind, de kinderen, de jongere of de jongeren die het werkelijke genot hebben van deze ruimte hebben zich hiertegen niet verzet;

2° de rechter in de politierechtbank heeft, op initiatief van de Commissie van toezicht, daarvoor vooraf machtiging tot toegang verleend.

Een maandcommissaris heeft tussen 22 uur en 6 uur toegang tot de bewoonde ruimtes van een voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren in een van de volgende gevallen:

1° de persoon of personen die het werkelijke genot hebben van deze ruimte, hebben er voorafgaandelijk en schriftelijk hun toestemming voor gegeven;

2° de rechter in de politierechtbank heeft daarvoor, op initiatief van de Commissie van toezicht, vooraf een bijzonder gemotiveerde machtiging tot toegang verleend.

De rechten als bedoeld in het derde lid, 1°, en het vierde lid, 1°, worden zelfstandig uitgeoefend door de minderjarige of de handelingsonbekwame meerderjarige jongere op voorwaarde dat hij volgens de maandcommissaris tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is.

Art. 21. De verantwoordelijken en de personeelsleden van een voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren zijn ertoe gehouden aan een maandcommissaris, voor zover hij dit noodzakelijk acht in het kader van zijn opdrachten en behoudens wettelijk bepaalde uitzonderingen, alle op de voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren betrekking hebbende documenten en informatiedragers te laten inzien.

Als anonieme gegevens beschikbaar en actueel zijn, vraagt een maandcommissaris in eerste instantie inzage in die gegevens. Voor zover dat noodzakelijk is in het kader van zijn opdrachten, kan een maandcommissaris inzage vorderen in persoonsgegevens, als daarvoor, als het gaat om gezondheidsgegevens, een principiële machtiging aan de Commissie van toezicht is verleend door het sectoraal comité als bedoeld in artikel 42, § 2, 3°, van de wet van 13 december 2006 betreffende gezondheid.

Art. 22. § 1. De Commissie van toezicht wordt voorgezeten door de Commissaris en bestaat uit maandcommissarissen.

Een maandcommissaris moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

1° meerderjarig zijn;

2° voeling hebben met de leefwereld van kinderen en jongeren en mensenrechten;

3° informele of formele ervaring kunnen aantonen waaruit communicatieve vaardigheden, inzonderheid naar en voor kinderen en jongeren, waaronder luisterbereidheid en het helder formuleren van problemen, en een oplossingsgericht vermogen blijken;

4° een recent uittreksel uit het strafregister volgens model 2 voorleggen aan de Commissaris, waaruit blijkt dat er ten opzichte van hem geen elementen bestaan die onverzoenbaar zijn met een aanstelling.

Ten hoogste twee derde van de maandcommissarissen mag van hetzelfde geslacht zijn.

§ 2. De functie van maandcommissaris van de Commissie van toezicht is onverenigbaar met:

1° werkzaam zijn in een jeugdhulpvoorziening als bedoeld in artikel 2, § 1, 13°, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp;

2° de uitoefening van een bij verkiezing verleend openbaar mandaat;

3° een functie in overheidsdienst, behalve als leerkracht;

4° het ambt als magistraat van de rechterlijke orde die niet in rust gesteld is en die na de inruststelling niet het ambt van plaatsvervangend magistraat uitoefent als bedoeld in artikel 383 van het Gerechtelijk Wetboek;

5° het ambt van ambtenaar bij het Openbaar Ministerie bij de hoven en rechtbanken als bedoeld in artikel 154 van de Grondwet;

6° enige andere functie vervullen of activiteit uitvoeren waardoor de waardigheid van het mandaat van maandcommissaris of de Commissie van toezicht in opspraak kan worden gebracht.

§ 3. De Commissaris stelt de maandcommissarissen van de Commissie van toezicht aan na een publieke oproep door het Kinderrechtencommissariaat. Een persoon kan maximaal gedurende twee termijnen van drie jaar, al dan niet aaneensluitend, maandcommissaris zijn.

§ 4. De Commissaris beëindigt het mandaat van een maandcommissaris:

1° op zijn verzoek;

2° om ernstige redenen die de waardigheid van het mandaat of van de Commissie van toezicht in opspraak brengen of kunnen brengen;

3° wanneer hij niet langer voldoet aan de aanstellingsvoorwaarden als bedoeld in paragraaf 1, tweede lid;

4° wanneer er met betrekking tot hem sprake is van een onverenigbaarheid als bedoeld in paragraaf 2.

De Commissaris kan het mandaat van een maandcommissaris beëindigen:

- 1° wanneer hij driemaal na elkaar zonder gemotiveerde verontschuldiging de zittingen van de Commissie van toezicht niet bijwoont;
- 2° wanneer hij viermaal op jaarbasis de zittingen van de Commissie van toezicht niet bijwoont;
- 3° wanneer hij het huishoudelijk reglement van de Commissie van toezicht schendt.

§ 5. Een maandcommissaris ontvangt van het Kinderrechtencommissariaat minimaal een onkostenvergoeding die onder meer de verplaatsingskosten dekt. Hij wordt door het Kinderrechtencommissariaat verzekerd tegen ongevallen die zich tijdens verplaatsingen zouden voordoen en voor zijn burgerlijke aansprakelijkheid.

Art. 23. Binnen de grenzen van haar bevoegdheid ontvangt de Commissie van toezicht van geen enkele overheid instructies.

Art. 24. De Commissie van toezicht heeft een huishoudelijk reglement dat, op voorstel van de Commissaris, goedgekeurd wordt door het Vlaams Parlement en gepubliceerd wordt in het *Belgisch Staatsblad*.

Het huishoudelijk reglement bevat onder meer een gedragscode voor de maandcommissarissen.

Art. 25. De Commissie van toezicht beschikt over een secretariaat waarvan de personeelsformatie wordt vastgesteld afhankelijk van het werkvolume.

De Commissaris stuurt het secretariaat aan. Het secretariaat is onder meer belast met het volgende:

- 1° de planning en de registratie van de bezoeken door de maandcommissarissen als bedoeld in artikel 17, § 2;
- 2° de verslaggeving van de zittingen van de Commissie van toezicht;
- 3° de voorbereiding van de validering van de verslagen als bedoeld in artikel 17, § 6, 1°, tweede lid;
- 4° het bezorgen van de rapporten als bedoeld in artikel 17, § 6, 2°;
- 5° de voorbereiding van de jaarlijkse verslaggeving als bedoeld in artikel 17, § 8;
- 6° de archivering van de documenten die door de Commissie van toezicht worden voortgebracht.

Art. 26. De begroting van de Commissie van toezicht vormt een onderdeel van de begroting zoals bedoeld in artikel 13, en houdt minstens rekening met:

- 1° de onkostenvergoedingen van de maandcommissarissen;
- 2° de premies voor de verzekering tegen ongevallen die zich tijdens verplaatsingen van de maandcommissarissen voordoen en voor hun burgerlijke aansprakelijkheid;
- 3° de werkmiddelen van de Commissie van toezicht en haar secretariaat.”.

HOOFDSTUK 3. — *Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp*

Art. 7. In artikel 2, § 1, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 12° wordt aan de zinsnede “een persoon of een voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt als bedoeld in artikel 3 van het decreet integrale jeugdhulp” de volgende zinsnede toegevoegd:

“en een voorziening als bedoeld in artikel 2, 6°, c) en d), van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren;”;

2° in punt 13° wordt aan de zinsnede “een voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt als bedoeld in artikel 3 van het decreet integrale jeugdhulp” de volgende zinsnede toegevoegd:

“en een voorziening als bedoeld in artikel 2, 6°, c) en d), van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren;”.

Art. 8. Aan artikel 11, § 1, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Een voorziening voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren als bedoeld in artikel 2, 6°, van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren geeft een kind of een jongere bij zijn opname de informatie die door de Commissie van toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren ter beschikking wordt gesteld.”.

HOOFDSTUK 4. — *Wijziging van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp*

Art. 9. In artikel 78 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§ 2. Om de rechtsbescherming van kinderen en jongeren in de jeugdhulp te vrijwaren, organiseert de Vlaamse Regering het volgende met betrekking tot de toegangspoort, de gemandateerde voorzieningen en de sociale dienst gerechtelijke jeugdhulp:

- 1° een extern toezicht, naast het toezicht als bedoeld in paragraaf 1;
- 2° de klachtenbehandeling voor kinderen en jongeren, ouders, opvoedingsverantwoordelijken en vertrouwenspersonen van kinderen en jongeren.”.

HOOFDSTUK 5. — *Slotbepaling*

Art. 10. Dit decreet treedt in werking op 1 maart 2017.

Kondigen dit decreet af, bevelen dat het in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Brussel, 3 februari 2017.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

G. BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

J. VANDEURZEN

Nota

(1) *Zitting 2015-2016.*

Documenten. – Voorstel van decreet, 633 - Nr. 1. – Advies van de Raad van State, 633 - Nr. 2.

Zitting 2016-2017.

Documenten. – Amendementen, 633 - Nr. 3 en 4. – Verslag, 633 - Nr. 5. – Tekst aangenomen door de plenaire vergadering, 633 - Nr. 6.

Handelingen. — Bespreking en aanneming. Vergadering van 25 januari 2017.

TRADUCTION

AUTORITE FLAMANDE

[C – 2017/11043]

3 FEVRIER 2017. — Décret modifiant le décret du 15 juillet 1997 portant création d'un Commissariat aux Droits de l'Enfant et instituant la fonction de Commissaire aux Droits de l'Enfant, du décret du 7 mai 2004 relatif au statut du mineur dans l'aide intégrale à la jeunesse et du décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse, en vue de l'organisation de la surveillance externe et du règlement externe de plaintes dans les établissements privatifs de liberté pour enfants et jeunes (1)

Le PARLEMENT FLAMAND a adopté et Nous, GOUVERNEMENT, sanctionnons ce qui suit :

Décret modifiant le décret du 15 juillet 1997 portant création d'un Commissariat aux Droits de l'Enfant et instituant la fonction de Commissaire aux Droits de l'Enfant, du décret du 7 mai 2004 relatif au statut du mineur dans l'aide intégrale à la jeunesse et du décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse, en vue de l'organisation de la surveillance externe et du règlement externe de plaintes dans les établissements privatifs de liberté pour enfants et jeunes

CHAPITRE 1er. — *Disposition générale*

Article 1er. Le présent décret règle une matière communautaire.

CHAPITRE 2. — *Modifications du décret du 15 juillet 1997 portant création d'un Commissariat aux Droits de l'Enfant et instituant la fonction de Commissaire aux Droits de l'Enfant*

Art. 2. L'intitulé du décret du 15 juillet 1997 portant création d'un Commissariat aux Droits de l'Enfant et instituant la fonction de Commissaire aux Droits de l'Enfant est modifié comme suit :

« Décret portant création d'un Commissariat aux Droits de l'Enfant et instituant la fonction de Commissaire aux Droits de l'Enfant et portant création d'une Commission de surveillance en rapport avec les établissements privatifs de liberté pour enfants et jeunes ».

Art. 3. Dans le même décret, les articles 1er et 2 sont repris sous un seul et même chapitre, rédigé comme suit :

« CHAPITRE 1er. — Dispositions générales ».

Art. 4. Dans le même décret, il est ajouté à l'article 2 un point 6°, rédigé comme suit :

« 6° les établissements privatifs de liberté pour enfants et jeunes :

a) les institutions communautaires telles que visées à l'article 47 du décret du 7 mars 2008 relatif à l'assistance spéciale à la jeunesse ;

b) les départements suivants d'organisations d'aide spéciale à la jeunesse, tels que visés à l'article 1er, 4°, de l'arrêté du Gouvernement flamand du 13 juillet 1994 relatif aux conditions à l'agrément et à l'octroi de subventions aux institutions de l'assistance spéciale à la jeunesse :

i. Proeftuin De Overstap en tant que département de l'asbl Vereniging voor Jeugdbijstand Wingerdbloei ;

ii. De Switch en tant que département de De Wissel ;

iii. Proeftuin JEZ11 en tant que département de l'association Ons Tehuis voor Zuid-West-Vlaanderen ;

c) le Centre de placement provisoire de mineurs ayant commis un fait qualifié d'infraction, tel que visé à l'article 2 de la loi du 1er mars 2002 relative au placement provisoire de mineurs ayant commis un fait qualifié d'infraction ;

d) les centres de détention flamands tels que visés à l'article 2, 22°, du décret du 7 mars 2008 relatif à l'assistance spéciale à la jeunesse. ».

Art. 5. Dans le même décret, les articles 3 à 15 inclus sont repris dans un seul et même chapitre, rédigé comme suit :

« CHAPITRE 2. — Le Commissariat aux Droits de l'Enfant ».

Art. 6. Dans le même décret, il est inséré un chapitre 3, composé des articles 16 à 26 inclus, rédigé comme suit :

« CHAPITRE 3. — Commission de surveillance des établissements privés de liberté pour enfants et jeunes

Art. 16. Une Commission de surveillance en rapport avec les établissements privés de liberté pour enfants et jeunes, ci-après dénommée la Commission de surveillance, est institué dans le giron du Commissariat aux Droits de l'Enfant.

Art. 17. § 1er. La Commission de surveillance est chargée des mandats suivants, qu'elle exerce en toute indépendance :

1° surveiller l'accompagnement au sens large des enfants et des jeunes placés dans des établissements privés de liberté pour enfants et jeunes, notamment le respect des droits tels que visés, entre autres, dans la Convention relative aux Droits de l'Enfant, adoptée à New York le 20 novembre 1989, et le décret du 7 mai 2004 relatif au statut du mineur dans l'aide intégrale à la jeunesse ;

2° prendre connaissance des griefs quant à l'accompagnement d'un ou de plusieurs enfants ou jeunes placés dans des établissements privés de liberté pour enfants et jeunes ;

3° intercéder lorsque les griefs tels que visés au point 2° sont susceptibles de médiation et n'impliquent aucun examen détaillé ;

4° orienter les personnes vers le Commissariat aux Droits de l'Enfant afin d'y exercer leur droit de plainte ;

5° rendre compte de la surveillance, des griefs, de la médiation et de l'orientation tels que visés aux points 1°, 2°, 3° et 4° ;

6° formuler des recommandations en vue d'améliorer l'accompagnement des enfants et des jeunes dans les établissements privés de liberté pour enfants et jeunes ;

7° rendre compte annuellement au Parlement flamand des mandats exercés.

§ 2. La surveillance telle que visée au paragraphe 1er, 1°, est exercée sur place par une personne qui visite inopinément l'établissement privé de liberté pour enfants et jeunes au moins une fois par mois. Cette personne est ci-après dénommée le commissaire de mois.

§ 3. Un grief peut être formulé au commissaire de mois verbalement, par écrit ou par voie électronique. Un établissement privé de liberté pour enfants et jeunes met à la disposition des enfants et des jeunes une boîte facilement accessible et fermée à clé. Cette boîte est ouverte par le commissaire de mois.

§ 4. La médiation dans le cas d'un grief tel que visé au paragraphe 1er, 3°, a lieu par le biais du commissaire de mois, qui exerce la surveillance telle que visée au paragraphe 2.

Le commissaire de mois suspend la médiation lorsque le tribunal est saisi d'un recours en rapport avec ce grief.

§ 5. L'orientation telle que visée au paragraphe 1er, 4°, implique que le commissaire de mois attire l'attention de la personne qui a exprimé le grief sur la possibilité de faire examiner sa plainte, ainsi que précisé à l'article 6, 2° :

1° lorsque le grief n'est pas susceptible de médiation par le commissaire de mois ;

2° lorsque la médiation n'est pas possible sans examen détaillé ;

3° lorsque la médiation ne donne aucune suite pour les enfants ou jeunes concernés.

A la demande de la personne ayant formulé le grief, le commissaire de mois soumet la plainte visée à l'alinéa précédent au Commissariat aux Droits de l'Enfant.

§ 6. Le compte rendu tel que visé au paragraphe 1er, 5°, a lieu comme suit :

1° le commissaire de mois rend chaque mois compte à la Commission de surveillance de la surveillance, des griefs formulés, de la médiation et de l'orientation visés au paragraphe 1er, 1°, 2°, 3° et 4°.

Le compte rendu est validé en tant que rapport par la Commission de surveillance une fois que celle-ci a constaté que le rapport ne contient aucun nom de personne physique et qu'il satisfait aux critères de forme et de contenu appliqués par la Commission de surveillance.

Les commissaires de mois ne communiquent pas individuellement avec des tiers ;

2° la Commission de surveillance remet un rapport tel que visé au point 1° :

a) à l'établissement privé de liberté pour enfants et jeunes concerné ;

b) au Commissariat aux Droits de l'Enfant ;

c) à l'Inspection des soins du Département de l'Aide sociale, de la Santé publique et de la Famille, telle que visée à l'article 3, § 2, alinéa trois, de l'arrêté du Gouvernement flamand du 31 mars 2006 concernant le Département de l'Aide sociale, de la Santé publique et de la Famille, relatif à l'entrée en vigueur de la réglementation créant des agences dans le domaine politique Aide sociale, Santé publique et Famille et modifiant la réglementation concernant ce domaine politique ;

3° le commissaire de mois assure activement la communication des rapports aux enfants et jeunes concernés dans les établissements privés de liberté pour enfants et jeunes.

§ 7. Les recommandations telles que visées au paragraphe 1er, 6°, peuvent faire partie du rapport tel que visé au paragraphe 6, 1°, alinéa deux. La Commission de surveillance peut également remettre ces recommandations à d'autres instances, telles que visées au paragraphe 6, 2°.

Le commissaire de mois vérifie si, dans quelle mesure et comment un établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes concerné donne suite aux recommandations qui lui sont adressées. Le commissaire de mois consigne ces informations dans son rapport mensuel, tel que visé au paragraphe 6, 1°, alinéa premier.

La Commission peut formuler des recommandations auprès du Parlement flamand en vue d'élargir la définition des établissements privatifs de liberté pour enfants et jeunes, telle que visée à l'article 2, 6°.

§ 8. Le rapport annuel au Parlement flamand contient au moins une synthèse des rapports tels que visés au paragraphe 6, 1°, alinéa deux, et des recommandations telles que visées au paragraphe 7.

Art. 18. La Commission de surveillance établit chaque année un calendrier de ses sessions.

La Commission de surveillance peut décider de déléguer plusieurs commissaires de mois auprès d'un établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes.

Art. 19. Un commissaire de mois est accessible et cherche à établir le dialogue avec, entre autres, les enfants et les jeunes dans l'établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes.

Lors de tout contact avec un enfant ou un jeune, le commissaire de mois s'identifie et clarifie ses mandats, pour autant qu'il estime cette clarification utile ou nécessaire.

Un commissaire de mois dispose, pour la durée de sa présence, d'un espace neutre adéquat dans l'établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes.

Un commissaire de mois a le droit de correspondre, sans aucun contrôle, avec les enfants et jeunes de l'établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes.

Art. 20. Sauf dans les cas visés aux alinéas deux, trois et quatre, et pour autant que cela soit nécessaire pour l'exercice des mandats visés à l'article 17, § 1er, 1°, 2°, 3° et 4°, un commissaire de mois a le droit d'accéder librement, jour et nuit, sans avertissement préalable, à tout endroit d'un établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes.

Un commissaire de mois a accès, entre 6 heures et 22 heures, aux locaux communs occupés par les enfants et les jeunes d'un établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes, de même qu'aux locaux habités par les responsables et le personnel de cet établissement et utilisés dans le cadre de l'aide à la jeunesse.

Un commissaire de mois a accès, entre 6 heures et 22 heures, aux locaux privés habités par un enfant ou un jeune d'un établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes, dans l'un des cas suivants :

1° l'enfant, les enfants, le jeune ou les jeunes qui ont la jouissance réelle de cet espace ne s'y opposent pas ;

2° le juge du tribunal de police a, à l'initiative de la Commission de surveillance, autorisé préalablement l'accès à cet effet.

Un commissaire de mois a accès, entre 6 heures et 22 heures, aux locaux habités d'un établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes, dans l'un des cas suivants :

1° la personne ou les personnes qui ont la jouissance réelle de cet espace ont donné leur consentement écrit et préalable à cet effet ;

2° le juge du tribunal de police a, à l'initiative de la Commission de surveillance, préalablement donné une autorisation spéciale d'accès motivée.

Les droits tels que visés aux paragraphes trois, 1°, et quatre, 1°, sont exercés de façon autonome par le mineur ou le majeur déclaré incapable, à la condition qu'il soit, selon le commissaire de mois, en mesure d'évaluer raisonnablement ses intérêts.

Art. 21. Les responsables et le personnel d'un établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes sont tenus d'autoriser un commissaire de mois à consulter tous les documents et supports d'information ayant trait à l'établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes, pour autant que le commissaire de mois les considère comme indispensables dans le cadre de ses mandats et sous réserve d'exceptions prévues par la loi.

Si des données anonymes sont disponibles et actuelles, un commissaire de mois demandera à consulter ces données en priorité. Pour autant que cela s'avère indispensable dans le cadre de ses mandats, un commissaire de mois peut demander à consulter des données à caractère personnel, à la condition que, lorsqu'il s'agit de données médicales, le comité sectoriel ait accordé à la Commission de surveillance une autorisation de principe telle que visée à l'article 42, § 2, 3°, de la loi du 13 décembre 2006 portant dispositions diverses en matière de santé.

Art. 22. § 1er. La Commission de surveillance est présidée par le Commissaire et se compose de commissaires de mois.

Un commissaire de mois doit remplir les conditions suivantes :

1° être majeur ;

2° être sensible au cadre de vie des enfants et des jeunes, ainsi qu'aux droits de l'homme ;

3° pouvoir apporter la preuve d'une expérience formelle ou informelle révélant des aptitudes communicatives, tout particulièrement à l'égard et à l'intention des enfants et des jeunes, notamment une capacité d'écouter et d'énoncer clairement les problèmes, de même que la capacité de trouver des solutions aux problèmes ;

4° présenter au Commissaire un extrait récent de casier judiciaire conforme au modèle 2, dont il ressort qu'il n'existe à son égard aucun élément incompatible avec sa désignation.

Il ne peut y avoir plus de deux tiers des commissaires de mois d'un même sexe.

§ 2. La fonction de commissaire de mois de la Commission de surveillance est incompatible avec :

- 1° une activité au sein d'une structure d'aide à la jeunesse telle que visée à l'article 2, § 1er, 13°, du décret du 7 mai 2004 relatif au statut juridique du mineur dans l'aide intégrale à la jeunesse ;
- 2° l'exercice d'un mandat public conféré par élection ;
- 3° une fonction au sein d'un service public, sauf en qualité d'enseignant ;
- 4° la fonction de magistrat de l'ordre judiciaire qui n'a pas été admis à la retraite et qui, après la mise à la retraite, n'exerce pas la fonction de magistrat suppléant telle que visée à l'article 383 du Code judiciaire ;
- 5° la fonction de fonctionnaire auprès du Ministère public près les cours et tribunaux, telle que visée à l'article 154 de la Constitution ;
- 6° l'exercice de toute autre fonction ou activité susceptible de remettre en cause la dignité du mandat de commissaire de mois ou de la Commission de surveillance.

§ 3. Le Commissaire désigne les commissaires de mois de la Commission de surveillance à l'issue d'un appel public à candidats par le Commissariat aux Droits de l'Enfant. Une personne ne peut être commissaire de mois que pour un maximum de deux mandats de trois ans, consécutifs ou non.

§ 4. Le Commissaire résilie le mandat d'un commissaire de mois :

- 1° à sa demande ;
- 2° pour des motifs graves qui remettent ou sont susceptibles de remettre en cause la dignité du mandat ou de la Commission de surveillance ;
- 3° lorsqu'il ne remplit plus les conditions de désignation telles que visées au paragraphe 1er, alinéa deux ;
- 4° lorsqu'il est question à son sujet d'une incompatibilité telle que visée au paragraphe 2.

Le Commissaire peut résilier le mandat d'un commissaire de mois :

- 1° lorsqu'il n'assiste pas aux sessions de la Commission de surveillance à trois reprises consécutives sans fournir d'excuse motivée ;
- 2° lorsqu'il n'assiste pas aux sessions de la Commission de surveillance à quatre reprises sur une base annuelle ;
- 3° lorsqu'il enfreint le règlement d'ordre intérieur de la Commission de surveillance.

§ 5. Un commissaire de mois reçoit du Commissariat aux Droits de l'Enfant au moins un défraiement qui couvre notamment les frais de déplacement. Il est assuré par le Commissariat aux Droits de l'Enfant contre les accidents susceptibles de survenir pendant ses déplacements. Sa responsabilité civile est également assurée par le Commissariat aux Droits de l'Enfant.

Art. 23. Dans les limites de sa compétence, la Commission de surveillance ne reçoit d'instructions d'aucune autorité.

Art. 24. La Commission de surveillance dispose d'un règlement d'ordre intérieur qui, sur proposition du Commissaire, est approuvé par le Parlement flamand et publié au *Moniteur belge*.

Le règlement d'ordre intérieur comprend notamment un code de conduite pour les commissaires de mois.

Art. 25. La Commission de surveillance dispose d'un secrétariat dont les informations en matière de personnel sont déterminées en fonction du volume de travail.

Le Commissaire dirige le secrétariat. Le secrétariat est notamment chargé des activités suivantes :

- 1° la planification et l'enregistrement des visites par les commissaires de mois, telles que visées à l'article 17, § 2 ;
- 2° les comptes rendus des sessions de la Commission de surveillance ;
- 3° la préparation de la validation des rapports visés à l'article 17, § 6, 1°, alinéa deux ;
- 4° la remise des rapports visés à l'article 17, § 6, 2° ;
- 5° la préparation du rapport annuel visé à l'article 17, § 8 ;
- 6° l'archivage des documents présentés par la Commission de surveillance.

Art. 26. Le budget de la Commission de surveillance constitue un élément du budget visé à l'article 13, et tient compte au moins des éléments suivants :

- 1° les défraiements des commissaires de mois ;
- 2° les primes de l'assurance contre les accidents survenant pendant les déplacements des commissaires de mois et de l'assurance couvrant leur responsabilité civile ;
- 3° les moyens de fonctionnement de la Commission de surveillance et de son secrétariat. ».

CHAPITRE 3. — Modifications du décret du 7 mai 2004 relatif au statut du mineur dans l'aide intégrale à la jeunesse

Art. 7. A l'article 2, § 1er, du décret du 7 mai 2004 relatif au statut du mineur dans l'aide intégrale à la jeunesse, les modifications suivantes sont apportées :

1° au point 12°, le segment de phrase « une personne physique ou une structure qui offre de l'aide à la jeunesse telle que visée à l'article 3 du décret sur l'aide intégrale à la jeunesse » est complété par le segment de phrase suivant :

« et un établissement tel que visé à l'article 2, 6°, c) et d), du décret du 15 juillet 1997 portant création d'un Commissariat aux Droits de l'Enfant et instituant la fonction de Commissaire aux Droits de l'Enfant et portant création d'une Commission de surveillance en rapport avec les établissements privatifs de liberté pour enfants et jeunes ; » ;

2° au point 13°, le segment de phrase « une structure qui offre de l'aide à la jeunesse telle que visée à l'article 3 du décret sur l'aide intégrale à la jeunesse » est complété par le segment de phrase suivant :

« et un établissement tel que visé à l'article 2, 6°, c) et d), du décret du 15 juillet 1997 portant création d'un Commissariat aux Droits de l'Enfant et instituant la fonction de Commissaire aux Droits de l'Enfant et portant création d'une Commission de surveillance en rapport avec les établissements privatifs de liberté pour enfants et jeunes ; ».

Art. 8. A l'article 11, § 1er, du même décret, est ajouté un deuxième alinéa, qui s'énonce comme suit :

« Un établissement privatif de liberté pour enfants et jeunes tel que visé à l'article 2, 6°, du décret du 15 juillet 1997 portant création d'un Commissariat aux Droits de l'Enfant et instituant la fonction de Commissaire aux Droits de l'Enfant et portant création d'une Commission de surveillance en rapport avec les établissements privés de liberté pour enfants et jeunes, communique à un enfant ou à un jeune, lors de son admission, les informations mises à disposition par la Commission de surveillance en rapport avec les établissements privés de liberté pour enfants et jeunes. ».

CHAPITRE 4. — *Modification du décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse*

Art. 9. A l'article 78 du décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse, le paragraphe 2 est remplacé par ce qui suit :

« § 2. Afin de garantir la protection juridique des enfants et des jeunes dans le cadre de l'aide intégrale à la jeunesse, le Gouvernement flamand prend les dispositions suivantes en ce qui concerne le portail d'accès, les structures mandatées et le service social pour les services d'aide judiciaire à la jeunesse :

- 1° une surveillance externe, outre la surveillance visée au paragraphe 1er ;
- 2° le traitement des plaintes pour les enfants et les jeunes, les parents, les éducateurs et les personnes de confiance des enfants et des jeunes. ».

CHAPITRE 5. — *Disposition finale*

Art. 10. Le présent décret entre en vigueur le 1er mars 2017.

Promulguons le présent décret, ordonnons qu'il soit publié au *Moniteur belge*.

Bruxelles, le 3 février 2017.

Le Ministre-président du Gouvernement flamand,
G. BOURGEOIS

Le Ministre flamand du Bien-être, de la Santé publique et de la Famille,
J. VANDEURZEN

Note

(1) *Session 2015-2016.*

Documents. – Proposition de décret, 633 - N° 1. – Avis du Conseil d'Etat, 633 - N° 2.

Session 2016-2017.

Documents. – Amendements, 633 - N° 3 et 4. – Procès-verbal, 633 - N° 5. – Texte adopté en séance plénière, 633 - N° 6.

Annales. — Discussion et adoption. Séance du mercredi 25 janvier 2017.

VLAAMSE OVERHEID

[C – 2017/11035]

20 JANUARI 2017. — Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015 houdende de vaststelling van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas (2016-2021), met inbegrip van het maatregelenprogramma bij de stroomgebiedbeheerplannen, de herziene zoneringsplannen en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen, wat betreft de herziene zoneringsplannen en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen voor Landen, Oostende, Sint-Katelijne-Waver en Zandhoven

De Vlaamse Regering,

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 10 maart 2006 houdende de vaststelling van de regels voor de scheiding tussen de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsverplichting en de vaststelling van de zoneringsplannen, artikel 10, § 4 en artikel 11, beide vervangen bij besluit van 21 maart 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015 houdende de vaststelling van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas (2016-2021), met inbegrip van het maatregelenprogramma bij de stroomgebiedbeheerplannen, de herziene zoneringsplannen en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de financiën en de begrotingen, gegeven op 16 januari 2017;

Overwegende dat na de publicatie van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015 in het *Belgisch Staatsblad* van 3 februari 2016 is gebleken dat voor vier gemeenten de kaarten voor de herziening van de zoneringsplannen en voor de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen die ter ondertekening zijn voorgelegd aan de Vlaamse Regering, niet in overeenstemming zijn met de plannen die opgemaakt zijn na de verwerking van de opmerkingen en de bezwaren uit het openbaar onderzoek;

Overwegende dat dit van toepassing is voor de gemeente Landen op de kaart voor de herziening van het zoneringsplan voor vijftien clusters (136-14, 136-18, 136-27-2, 136-4, 136-49, 136-5, 136-61, 136-74, 136-8101, 136-8106, 136-8109, 414-14, 414-2, 414-39 en 414-40) en dat die clusters bijgevolg worden aangepast;

Overwegende dat dit van toepassing is voor de gemeente Oostende op de kaart voor de herziening van het zoneringsplan voor cluster 014-1602 die wordt omgezet in centraal gebied;